Náučný chodník Kysucký detský les

Kraj:	Žilinský
Okres:	Čadca
Geomorfologická jednotka:	Kysucká vrchovina
Geologická jednotka:	flyšové pásmo
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Kysuce
Prístup:	bus Nová Bystrica, Vychylovka, skanzen a pešo 500 m k vstupu do Múzea kysuckej dediny plus 250 m po východisko náučného chodníka v rámci areálu múzea
Východisko:	Nová Bystrica, Vychylovka, Múzeum kysuckej dediny – pri objekte Kaplnka Panny Márie Ružencovej
Trasa:	Nová Bystrica-Vychylovka: v rámci areálu Múzea kysuckej dediny
Dĺžka, prevýšenie:	720 m, prevýšenie 40 m
Čas prechodu:	45 min
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: V bezprostrednom susedstve (múzea) prechádza červená turistická značka.

Rok otvorenia: 2014

Aktuálny stav: Existujúce informačné panely sú v relatívne dobrom stave (2019).

Textový sprievodca: informačný text verejne dostupný na stránke zriaďovateľa chodníka > .PDF

Kontakt: Lesy SR, š. p., OZ Čadca, ul. Ľ. Podjavorinskej 2207, 022 01 Čadca, tel. 041 / 4308 511

Poznámka: Náučný chodník sa nachádza v areáli Múzea kysuckej dediny v Novej Bystrici-Vychylovke (tel. 041 / 4397 219). Návštevu chodníka zriaďovateľ (pozri kontakt) odporúča počas sezóny (máj – október), no zároveň informuje, že skanzen včítane náučného chodníka sú prístupné celoročne.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie materských a základných škôl. Prezentuje fenomény lesa spojené so zmyslovým vnímaním a jednoduchými úlohami návštevníkov nabáda skúmať vybrané prírodniny vlastnými zmyslami.

V areáli skanzenu sa nachádza aj Školský náučný chodník Prírodné spoločenstvá Doliny Chmúra v oblasti Kysuckého skanzenu Vychylovka.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Nová Bystrica. Rozľahlá horská obec s rozptýleným osídlením na severnom Slovensku pri slovensko-poľskej štátnej hranici vo východnej časti Kysuckej vrchoviny a Kysuckých Beskýd a najzápadnejšom výbežku Oravských Beskýd. Rozloha pôvodnej obce Nová Bystrica v hornej časti doliny Bystrice sa značne zväčšila pričlenením území južne a východne v závere doliny Bystrice a jej zdrojníc ležiacich obcí **Riečnica** a **Harvelka,** ktoré zanikli pre výstavu **vodárenskej nádrže Nová Bystrica** na sútoku Bystrice (Riečnice), Harvelky a i. potokov v rokoch 1983 – 1989. Územie vlastnej Novej Bystrice v doline Bystrice a jej pravostranného prítoku Vychylovky bolo pôvodne osídlené v 13. – 15. storočí počas valaskej kolonizácie. Prvá písomná zmienka o nej pochádza z roku 1662, kedy mala 19 sedliackych usadlostí. Jej obyvateľstvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, pltníctvom, tkáčstvom, výrobou dreveného riadu, prácou na pílach, drotárstvom a podomovým obchodníctvom. Územia vo väčších nadmorských výškach ležiacej Riečnice a Harvelky osídľovali neskôr počas valaskej a najmä kopaničiarskej kolonizácie v 16. – 18. storočí, ich obyvatelia sa zaoberali chovom dobytka a oviec, salašníctvom, drevorubačstvom, šindliarstvom, výrobou plátna a náradia. Územie s mnohými osadami patrilo rôznym panstvám (Strečno, Teplička). V rokoch 1915 – 1918 v doline Bystrice, Vychylovky a Chmúry vybudovali s talianskymi vojnovými zajatcami lesnú železnicu (viac v samostatnom hesle). Miestna časť obce Nová Bystrica **Vychylovka,** ktorú tvoria početné osady (Porvieslovci, Rycierky, Kubátkovia...), sa spomína v roku 1696 ako rozšírenie obce Nová Bystrica a v roku 1828 ako samostatná obec. V súčasnosti je významným centrom turistického ruchu (skanzen Múzeum kysuckej dediny, turistická historická lesná železnica > samostatné heslá).

Kysucká lesná železnica. Bývalá lesná železnica na zvážanie dreva na Kysuciach v doline Bystrice na trati Oščadnica – Chmúra vybudovaná v dĺžke 29,4 km s rozchodom 760 mm v rokoch 1915 – 1918. Vlečkou bola prepojená s Košicko-bohumínskou železnicou. Pre potrebu napojenia blízkej Oravskej lesnej železnice vedúcej dolinou Bielej Oravy a Bukovinského potoka (viac na stránke Náučného chodníka Oravskej lesnej železnice) na Košicko-bohumínsku železnicu bol v roku 1926 dobudovaný 10,5 km úsek trate s piatimi úvraťami, prekonávajúci na krátkej vzdialenosti veľké prevýšenie sedla Beskyd (933 m n. m.) na pomedzí Kysúc a Oravy (220 m na vzdušnej vzdialenosti 1,5 km), čím vznikla

Kysucko-oravská lesná železnica. Úvrať je technické riešenie veľkého prevýšenia na krátkej časti železničnej trate kyvadlovým presmerovaním premávky na úsekoch zbiehajúcich sa na pôdoryse písmena V (t. z. súprava striedavo ide vpred a cúva). Železnica ukončila činnosť v roku 1969, väčšina jej trate bola demontovaná, pričom sa podarilo zachovať časť v úseku Vychylovka-Kubátkovia – Sedlo Beskyd so štyrmi úvraťami. Tá je včítane zachovanej časti historickej trate na oravskej strane (Tanečník – Sedlo Beskyd) ako **Historická lesná úvraťová železnica** od roku 1991 národnou kultúrnou pamiatkou. Od roku 2013 je časť „kysuckej" trate v úseku medzi stanicou Skanzen a Prvou úvraťou sezónne (máj až október) turisticky prevádzkovaná historickým vláčikom (podobne ako oravský úsek Sedlo Beskyd – Tanečník, Oravská lesná železnica) pod správou Kysuckého múzea v Čadci (v úseku Skanzen – Sedlo Beskyd jazdí príležitostne na objednávku len drezina). Železnica je začlenená do národopisnej expozície Múzea kysuckej dediny v Novej Bystrici-Vychylovke, ktorej súčasťou sú historické parné a motorové rušne, vozne a pod.

Múzeum kysuckej dediny (skanzen Vychylovka). Národopisná expozícia v Novej Bystrici-Vychylovke, pracovisko Kysuckého múzea v Čadci, ktorá vznikla v roku 1974 na záchranu pamiatok ľudovej architektúry z obcí Riečnica a Harvelka zaniknutých pre výstavbu vodnej (vodárenskej) nádrže Nová Bystrica. Stavebné objekty pochádzajúce aj z iných obcí prezentujú okrem architektúry aj kultúru a spôsob života Kysúc 19. a prvej polovice 20. storočia. V expozícii sa nachádza vyše 30 stavieb, prevažne obytných domov a hospodárskych budov (stodola, maštaľ), mlyny, murovaná kaplnka, krčma, cholvarky (miestne sezónne pastierske stavby), cintorín (kríže) a i. Políčka pri domoch prezentujú trojpoľný systém hospodárenia. Súčasťou skanzenu je úzkokoľajná lesná železnica s úvraťovým systémom, časť Historickej lesnej úvraťovej železnice (pozri heslo vyššie). Expozícia je otvorená od mája do októbra, možnosť objednať prehliadku so sprievodcom (tel. 041 / 4397 219). Časťou areálu múzea vedie okružný náučný chodník Kysucký detský les s východiskom pri objekte Kaplnky Panny Márie Ružencovej a Školský náučný chodník Prírodné spoločenstvá doliny Chmúra v oblasti kysuckého skanzenu Vychylovka povyše vstupného areálu skanzenu.

Chránený areál Chmúra. Malé chránené územie pri severovýchodnom okraji Kysuckej vrchoviny vyhlásené v roku 2001 na ochranu podmáčaných slatinných lúk v plochom závere doliny potoka Chmúra v mieste sútoku viacerých potokov s hojným výskytom vzácnych a ohrozených druhov rastlín. Areál je zároveň rovnomenným územím európskeho významu (je súčasťou sústavy Natura 2000).

Kysucká vrchovina. Rozsiahly horský geomorfologický celok na severozápadnom Slovensku zhruba medzi Žilinou, Zázrivou, Novou Bystricou a juhovýchodným okrajom Čadce susediaci na juhu so Žilinskou kotlinou a Malou Fatrou, na východe s Oravskou vrchovinou (len asi na 1,5 km), Oravskou Magurou a Podbeskydskou brázdou, na severe s Oravskými Beskydami a Kysuckými Beskydami a na západe s Javorníkmi. Má pestrý mnohotvárny vrchovinový reliéf bez ústredného chrbta vyplývajúci zo zložitej geologickej stavby. Väčšia severná časť územia patrí k flyšovému pásmu s mocnými súvrstviami paleogénnych pieskovcov a ílovcov. Južná menšia a vyššia časť – Kysucké bradlá – patrí k bradlovému pásmu prevažne s mezozoickými vápencami, dolomitmi a slieňmi tvoriacimi nápadne vystupujúce tvrdoše (Rochovica, Brodnianka, Vreteň, Ľadonhora, Havranský vrch, Kozinec). V nej sa nachádza i najvyšší vrch celku – Pupov (1 095 m n. m.). Územie odvodňujú najmä prítoky Kysuce (Bystrica), Váhu a Varínky, ktoré v miestach s relatívne menej odolnými horninami (ílovce, sliene) vyformovali brázdy (Bystrická, Vadičovská a Zázrivská), resp. kotlinky (Krásňanská). Veľkú časť územia pokrýva les – pôvodné bučiny boli nahradené smrečinami –, plošinaté časti pohoria a údolia boli pri kopaničiarskom osídľovaní odlesnené. Pôvodné polia, lúky a pasienky, dnes miestami opúšťané, sukcesne zarastajú.

Názvy informačných panelov

1. Kysucký detský les
2. Zrak
3. Hmat
4. Kolobeh vody
5. Čuch
6. Chuť

Informačné panely, označené názvom Kysucký detsky les, nie sú v teréne číslované. Na stránke Lesov SR, š. p. je chodník označený ako lesnícky.

PL-SK
Kysucký detský les
„Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce
Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 "

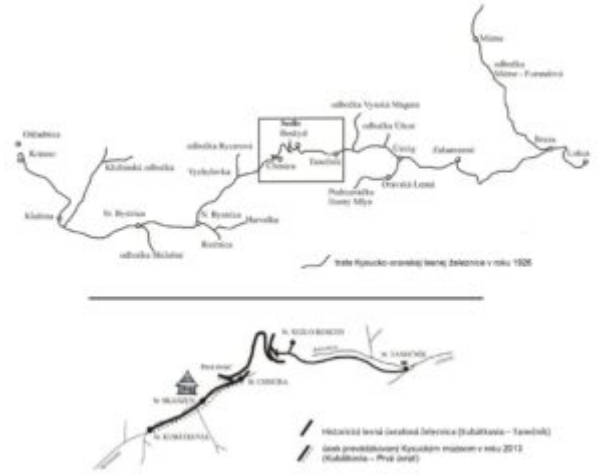

Chuť

KYSUCKÉ MÚZEUM
VLASTIVEDNÉ MÚZEUM
www.kysuchemuzeum.sk

SKANZEN VYCHYLOVKA
Orientačný plán

MAPY.CZ